

การออกแบบภาพอนาคตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ
ที่ตอบสนองต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยนวัตกรรมสังคมระดับแนวหน้าของประเทศ
The Future Scenario Design for Graduate Program in Social Studies at Thaksin
University toward Development in Leading Social Innovation University

ฐากร สิทธิโชค* อัศวศิริ ลาปีอี และ อภริตี จิโรภาส
Takhorn Sittichock*, Aussiri Lapi-e and Apiradee Jiropas

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 90000
Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University, Mueang Songkhla, Songkhla 90000
* Teepla@hotmail.com

Received: 11/09/2025, Revised: 16/10/2025, Accepted: 26/11/2025

บทคัดย่อ

การกำหนดมาตรฐานมหาวิทยาลัยยุคใหม่ไปสู่เป้าหมายการสร้างนวัตกรรมสังคมสู่การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศนั้น จำเป็นที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต้องทบทวนจุดยืนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ พร้อมขยายพื้นที่รองรับการออกแบบหลักสูตรที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างกว้างขวาง การวิจัยนี้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการออกแบบภาพอนาคตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ ให้สอดคล้องตามกรอบการพัฒนามหาวิทยาลัยนวัตกรรมสังคมระดับแนวหน้าของประเทศ โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน ผ่านการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างรวม 510 คน และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 14 คน พร้อมทั้งวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์เนื้อหา และ SWOT Analysis ผลการวิจัยพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีความต้องการให้เปิดหลักสูตรในระดับสูง (มากกว่า 90%) ซึ่งจากผลสังเคราะห์ได้ข้อสรุปหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาสังคมศึกษาเชิงบูรณาการและนวัตกรรมสังคม สอดรับกับฐานคิดทางปรัชญาว่าด้วย “Social Innovation & Integrative Knowledge” โดยมีจุดเด่นสำคัญ คือการเชื่อมร้อยหลักการ Outcome-Based Education (OBE) และ Active Learning ผสมผสานการเรียนรู้เชิงการวิจัย การเรียนรู้เชิงพื้นที่ และการเรียนรู้เชิงบูรณาการ สะท้อนเป้าหมายการสร้างบัณฑิตที่มีความสามารถในการวิเคราะห์มุมมองหลากหลายทางสังคมศาสตร์ควบคู่กับการสร้างนวัตกรรมการศึกษาสังคมที่สามารถตอบโจทย์บริบทร่วมสมัย จากข้อค้นพบดังกล่าวมหาวิทยาลัยทักษิณ ควรสนับสนุนและพัฒนากลไกการจัดการเรียนรู้นวัตกรรมหลักสูตรใหม่นี้ ด้วยการสร้างเครือข่ายวิชาการครอบคลุมพื้นที่ภาคใต้สู่การขยายผลในระดับชาติ เตรียมพร้อมการเป็นมหาวิทยาลัยนวัตกรรมสังคมระดับแนวหน้าของประเทศในอนาคต

คำสำคัญ: ภาพอนาคตหลักสูตร, มหาวิทยาลัยนวัตกรรมสังคม, หลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา

Abstract

Setting new university standards toward the goal of creating social innovation to drive national development requires stakeholders to systematically review their operational positions and expand the space to accommodate the design of new curricula that broadly meet the needs of educational partners in the service area. Therefore, this research aims to study the design of the future image of the graduate program in Social Studies at Thaksin University, aligning with the framework for developing the country's leading social innovation universities. This study employs a mixed-methods research approach, collecting data from a total sample of 510 people and 14 key informants, and analyzing the data using descriptive statistics, content analysis, and SWAT analysis. The research findings indicate that both internal and external stakeholders desire the program to be offered at a higher level (over 90%). The synthesis of the results

leads to the conclusion that the Master of Education program in Integrated Social Studies and Social Innovation aligns with the philosophical concept of "Social Innovation & Integrative Knowledge." Its key feature is the integration of Outcome-Based Education (OBE) principles and Active Learning, combining research-based learning, place-based learning, and integrated learning. This reflects the goal of producing graduates capable of analyzing diverse perspectives in the social sciences while creating social education innovations that address contemporary contexts. Based on these findings, Thaksin University should support and develop the learning management mechanisms for this new innovative curriculum by establishing an academic network spanning the southern region and expanding nationally. This will prepare the university to become a leading social innovation university in the future.

Keywords: Future Curriculum Scenario, Social Innovation University, Graduate Program in Social Studies

1. บทนำ

ภายใต้กระแสของการปฏิรูปประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ส่งผลต่อการกำหนดรูปแบบและนโยบายการพัฒนาต่าง ๆ ที่สะท้อนกรอบดำเนินงานตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ประเทศไทยต้องเผชิญกับข้อจำกัดหลากหลายประการที่เป็นผลสืบเนื่องจากการระบาดทั่วของโควิด - 19 ซึ่งไม่เพียงแต่ก่อให้เกิดการเจ็บป่วยและเสียชีวิตของประชากร แต่ยังส่งผลให้เกิดเงื่อนไขทางเศรษฐกิจและการดำเนินชีวิตของประชาชนทุกกลุ่ม นอกจากนี้ในระยะของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ยังเป็นช่วงเวลาที่มีแนวโน้มการพัฒนาของเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดด การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีความรุนแรงเพิ่มขึ้นการเป็นสังคมสูงวัยของประเทศไทยและหลายประเทศทั่วโลก ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงด้านภูมิรัฐศาสตร์ระหว่างประเทศ ดังนั้นการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศตามกลางกระแสแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจึงต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งจากภายในให้สามารถเติบโตต่อไปได้อย่างมั่นคงตามกลางความผันแปรที่เกิดขึ้นรอบด้าน และคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ที่ระบุในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 [1]

มหาวิทยาลัยทักษิณ ในฐานะหน่วยงานสังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ถูกจัดวางให้อยู่ในกลุ่ม 2 กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม ตามประกาศกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม เรื่อง การกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาสังกัดกลุ่มสถาบันอุดมศึกษา ประจำปีงบประมาณ 2565 ตามกรอบดำเนินงานดังกล่าว จึงได้กำหนดวิสัยทัศน์ “มุ่งสู่การเป็นมหาวิทยาลัยนวัตกรรมสังคมระดับแนวหน้าของประเทศภายในปี 2567” นอกจากนี้ด้วยข้อเสนอเชิงนโยบายพลิกโฉมมหาวิทยาลัยทักษิณที่ไปสู่ “The University of Glocalization” ที่มีความโดดเด่นด้านนวัตกรรมสังคมและเปนมหาวิทยาลัยแถวหน้าในกลุ่มการพัฒนาเทคโนโลยีและการส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม โดยกำหนด “หมุดหมาย” การบริหารเพื่อขับเคลื่อนและมุ่งสู่สภาพอนาคตของมหาวิทยาลัยในเชิงยุทธศาสตร์หลังการพลิกโฉมภายใต้วิสัยทัศน์และแนวทางการบริหารมหาวิทยาลัยทักษิณ ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2565-2569) [2] ส่งผลให้หน่วยงานระดับส่วนงาน/คณะต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาบัณฑิตสาขาวิชาชีพครู ที่ต้องทบทวนจุดยืนการออกแบบนวัตกรรมจัดการศึกษาด้วยหลักสูตรใหม่ที่หลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากรอบทิศทาง

หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา สังกัดมหาวิทยาลัยทักษิณ ในฐานะหน่วยร่วมดำเนินการจัดการศึกษาในลักษณะบูรณาการระหว่างคณะศึกษาศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ เป็นหลักสูตรที่เปิดสอนมาเป็นระยะเวลาอันยาวนานตั้งแต่ปี พ.ศ.2539 อันสะท้อนถึงความเข้มแข็งทางวิชาการเชิงประจักษ์มาเป็นระยะเวลาแล้วร่วม 3 ทศวรรษ หากแต่ยังขาดความชัดเจนในการออกแบบหลักสูตรในระดับบัณฑิตศึกษา ตลอดจนข้อจำกัดในการสร้างองค์ความรู้ไปสู่การแก้ไขปัญหา ร่วมสมัยที่ซับซ้อนภายใต้สภาวะการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 ซึ่งยังยึดติดกับเป้าหมายการผลิตสร้างบัณฑิตทางวิชาชีพครู ในระดับปริญญาตรีเพียงมิติเดียว ดังกล่าวถือเป็นอุปสรรคสำคัญในการผลิตบัณฑิตครูสังคมศึกษายุคใหม่ที่จำเป็นต้องอาศัยนวัตกรรมสังคมศาสตร์แนวประยุกต์ผสมผสานมุมมองเชิงวิพากษ์ทางทฤษฎีร่วมระหว่างศาสตร์ทางการศึกษาและศาสตร์ทางสังคมที่มีลักษณะเฉพาะตัว [3] ประกอบกับนโยบายการพลิกโฉมมหาวิทยาลัยทักษิณที่ไปสู่ “The University of Glocalization” ที่กำหนดยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนากำลังคนรองรับการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ส่งผลให้ผู้เกี่ยวข้องตระหนัก

ถึงความสำคัญว่าด้วยการปรับกระบวนการทัศนการออกแบบหลักสูตรสังคมศึกษาเชิงประยุกต์ ที่ต้องอาศัยองค์ความรู้ขั้นสูงกว่าระดับปริญญาบัณฑิตไปสู่ครูผู้มีความสามารถตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาเฉพาะด้านทางสังคมศาสตร์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดรับกับแนวทางบูรณาการความสัมพันธ์ระหว่างสังคมศาสตร์ (Social Science) และสังคมศึกษา (Social Studies) อย่างสมดุล เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาครูสังคมศึกษาระดับปริญญาโทบัณฑิตที่เป็นพลังสำคัญรองรับการพัฒนาพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตยในอนาคต [4]

ทั้งนี้ผลผลิตจากการวิจัยคาดว่าจะเกิดข้อเสนอเชิงนโยบายพัฒนานวัตกรรมการหลักสูตรใหม่ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในบริบทร่วมสมัย รวมทั้งเสนอแนวทางการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนระดับปริญญาโทบัณฑิตที่ตอบสนองต่อการสร้างนวัตกรรมสังคมเพื่อพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (Educational Innovation) ทางสังคมศาสตร์ยุคใหม่ อีกทั้งสามารถปรับใช้เป็นข้อเสนอหลักการออกแบบหลักสูตรสังคมศึกษารองรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การผลิตกำลังคนตามเป้าหมายที่ระบุในแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579 ที่มุ่งผลลัพธ์ตามหลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน การศึกษาอย่างเท่าเทียมและทั่วถึง และหลักการมีส่วนร่วมของสังคมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน [5] ดังนั้นเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว จึงได้ดำเนินการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลสะท้อนความต้องการจำเป็นรองรับการออกแบบหลักสูตรสังคมศึกษาแนวใหม่ ซึ่งคาดว่าสะท้อนภาพอนาคตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณที่สามารถตอบสนองต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยนวัตกรรมสังคมระดับแนวหน้าของประเทศครั้งนี้

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจความต้องการการศึกษาต่อหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา ของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
2. เพื่อออกแบบภาพอนาคตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) รองรับกระบวนการออกแบบหลักสูตรที่ต้องใช้การเชื่อมโยงข้อมูลออกเป็นหลายมิติ ทั้งช่วยให้ผลสรุปมีความสมบูรณ์ทั้งเชิงประจักษ์ และเชิงแนวคิด ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน/ระยะ โดยเริ่มจากการวิจัยสำรวจข้อมูลพื้นฐานและความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา ประกอบกับการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อสะท้อนเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ รวมทั้งประเมินความพร้อมรองรับการออกแบบหลักสูตร กำหนดโครงสร้างเนื้อหา และตรวจสอบองค์ประกอบของหลักสูตรสังคมศึกษาที่เหมาะสมต่อการเปลี่ยนแปลงตามกระแสการจัดการเรียนรู้ร่วมสมัย สู่การตกผลึกข้อเสนอเชิงนโยบายต่อมหาวิทยาลัยทักษิณ ที่ตอบสนองต่อการยกระดับเป็นมหาวิทยาลัยนวัตกรรมสังคมระดับแนวหน้าของประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการวิจัยข้างต้น จึงกำหนดรายละเอียดการดำเนินการดังนี้

3.1 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

3.1.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ซึ่งจำแนกออกเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในและภายนอก ประกอบด้วย

1.1) กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาจังหวัดสงขลา ซึ่งเป็นตัวแทนบุคลากรครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดสงขลา สตูล และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา กำหนดโรงเรียนละ 1 คน รวม 525 คน และกลุ่มนิสิต นักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปวช. วิทยาลัยสังคมศึกษา จาก 6 สถาบันอุดมศึกษาพื้นที่ภาคใต้ รวมจำนวน 252 คน ขณะที่กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษาและผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตร กศ.บ.สังคมศึกษา ชั้นปีที่ 4 หลักสูตรผลิตร่วมคณะศึกษาศาสตร์ และคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ รวมทั้งสิ้น 119 คน

1.2) กลุ่มตัวอย่าง คำนวณจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายในและภายนอก โดยใช้วิธีคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบง่ายจากสูตรทาร์ ยามาเน่ [6] แยกตามรายกลุ่ม ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง (sample size) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
1. ครูและบุคลากรในสถานศึกษา	525	227	1. นิสิตที่กำลังศึกษา	59	56
2. นักศึกษาในสถาบันภาคใต้	252	168	2. นิสิตที่สำเร็จการศึกษา	60	59
รวม	777	395	รวม	119	115

3.1.2 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ซึ่งพิจารณาตามความหลากหลายของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญภายใต้บริบทกลุ่มผู้เรียนในอนาคต รวมทั้งสะท้อนมุมมองของสถาบันการศึกษาสังกัด สพม. สพฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภายใต้หน่วยงานผู้خبัฒิติต โดยกำหนดวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย กลุ่มตัวแทนศิษย์เก่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร สังคมศึกษา จำนวน 2 คน กลุ่มตัวแทนนิสิตที่กำลังศึกษาหลักสูตร กศ.บ.สังคมศึกษา จำนวน 2 คน รวมทั้งกลุ่มตัวแทนนักวิชาการ/ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน ด้านสังคมศึกษา จำนวน 10 คน รวมกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ทั้งสิ้น 14 คน

3.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ

สถานที่สำรวจความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษาของผู้มีสว่นได้เสียในพื้นที่ให้บริการของมหาวิทยาลัยทักษิณ โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยเครื่องมือที่ใ้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1. ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรบัณฑิตศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) 2. ความคิดเห็นเกี่ยวกับเหตุผลสนับสนุนการตัดสินใจศึกษาต่อหลักสูตรบัณฑิตศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และ 3. ความคิดเห็น คำแนะนำและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เป็นคำถามปลายเปิด

นอกจากนี้ภายใต้การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ จะดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อสะท้อนมุมมองกลุ่มผู้เรียนในอนาคต รวมทั้งผู้บริหารหน่วยงานที่เป็นผู้خبัฒิติตและการสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยกระบวนการระดมความคิดเห็นเชิงวิพากษ ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะเพื่อรวมตมผลึกประเด็นสำคัญเกี่ยวกับองค์ประกอบของหลักสูตร ที่สอดคล้องกับกลยุทธ์/หมุดหมายที่ตอบสนองต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยนวัตกรรมสังคมระดับแนวหน้าของประเทศ

3.2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ

โดยทบทวนและสังเคราะห์องค์ความรู้ผ่านแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรการปรับกระบวนการทัศน์ทางการศึกษา แนวคิดอนาคตภาพศึกษา รวมทั้งวิเคราะห์บริบททั่วไปของการจัดการศึกษาสังคมศึกษา ระดับบัณฑิตศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบัน ผ่านเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ

3.2.3 การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยได้รับการพัฒนาและออกแบบสำหรับวัดความต้องการ รวมทั้งแบบวัดความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยสังเคราะห์แนวคิดที่หลากหลาย อาทิ การดำเนินงานวิจัยและพัฒนาหลักสูตร โดยรัตน์ะ บัวสนธ์ [7] การวิเคราะห์องค์ประกอบของหลักสูตร โดยวิชัย วงษ์ใหญ่ [8] รวมทั้งการออกแบบหลักสูตร โดย Taba [9] โดยได้นำแบบวัดที่พัฒนาขึ้น เข้าสู่กระบวนการดัดแปลงขอคำถามให้สอดคล้องกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการใช้ในการสำรวจ โดยกำหนดเนื้อหาของแบบวัดและแบบสำรวจ ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1) ตรวจสอบคุณภาพของแบบวัดความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาในภาพรวมทั้งฉบับ โดยพิจารณาเฉพาะคำถามที่มีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

2) นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (try out) จากกลุ่มประชากรที่มีคุณลักษณะใกล้เคียงกัน เพื่อเข้าสู่การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item total correlation) ได้ค่าความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.892

3) การตรวจสอบคุณภาพข้อมูล โดยตรวจสอบข้อมูลที่สูญหายจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้ เพื่อประเมินข้อบ่งชี้มาตรวจวัดองค์ประกอบแต่ละข้อจะไม่มีข้อมูลสูญหายเกินร้อยละ 5 และนำข้อมูลที่รวบรวมมาได้ สำหรับใช้ประกอบการวิเคราะห์ผลประเมินทางสถิติในขั้นต่อไป [10]

3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าความถี่ (frequency) คาารอยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ขณะที่ข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยจัดหมวดหมู่และนับจำนวนความถี่ รวมทั้งการตีความสร้างข้อสรุปจากผลการทบทวนบริบทมหาวิทยาลัยทักษิณ โดย SWOT Analysis เพื่อประเมินองค์ประกอบภายในของมหาวิทยาลัยทักษิณอย่างรอบด้าน และใช้วิธีตรวจสอบความสอดคล้องข้อมูลด้วยวิธีการสามเส้า (triangulation) สำหรับใช้ประกอบการพัฒนาโครงสร้างหลักสูตร โดยจำแนกองค์ประกอบออกเป็น 9 หมวด สำหรับใช้ในการยกร่างหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา สู่การสร้างเป็นข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ต่อไป

3.4 มาตรฐานจริยธรรมการวิจัย

การวิจัยนี้ผ่านการรับรองตามแนวทางหลักจริยธรรมการวิจัยในคนที่เป็นมาตรฐานสากล โดยคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน มหาวิทยาลัยทักษิณ (รหัสโครงการ COA No.TSU 2025_039)

4. ผลการวิจัยและอภิปรายผล

4.1 ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา ของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน

การสำรวจความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ ของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน โดยทำการวิเคราะห์แจกแจงค่าความถี่และค่าร้อยละ แสดงผลวิเคราะห์ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน

ความต้องการ รายด้าน	นิสิตที่กำลังศึกษาหลักสูตร กศ.บ.สังคมศึกษา (n=56)		นิสิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตร กศ.บ.สังคมศึกษา (n=59)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านช่วงเวลาการจัดการเรียนการสอน				
1. ภาคพิเศษ (เสาร์-อาทิตย์)	42	75.00	37	75.00
2. ภาคค่ำหลังเวลาราชการ	9	16.07	20	16.07
3. ภาคปกติในเวลาราชการ	5	8.93	2	8.93
ด้านรูปแบบหลักสูตร				
1. แผน ก แบบ ก1	11	19.64	12	19.64
2. แผน ก แบบ ก2	26	46.43	25	46.43
3. แผน ข	19	33.93	22	33.93
ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน				
1.บรรยายในชั้นเรียน	22	39.29	5	39.29
2.การเรียนการสอนแบบผสมผสาน (ออนไลน์+ชั้นเรียน)	29	51.79	45	51.79
3.การเรียนผ่านระบบออนไลน์	5	8.92	9	8.92
ด้านรูปแบบการชำระค่าเล่าเรียน				
1.เหมาจ่ายตลอดหลักสูตร	13	23.21	9	15.25
2.เหมาจ่ายแบบแบ่งเป็นภาคการศึกษา	18	32.15	36	61.02
3.คำนวณจากหน่วยกิตที่ลงทะเบียน	25	44.64	14	23.73
ด้านจุดเน้นชื่อปริญญา				
1.การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)	49	87.50	55	93.22
2.ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.)	1	1.79	0	0.00
3.ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)	2	3.57	4	6.78
4.ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.)	4	7.14	0	0.00
ด้านจุดเน้นชื่อสาขา				
1.ปริญญาด้านสาขาสังคมศึกษา	46	82.14	52	88.14
2.ปริญญาด้านสังคมศาสตร์	6	10.72	2	3.39
3.ปริญญาด้านสหวิทยาการ	4	7.14	5	8.47
ด้านพื้นที่จัดการเรียนการสอน				
1.เฉพาะวิทยาเขตสงขลา	44	78.57	51	86.44
2.เฉพาะวิทยาเขตพัทลุง	5	8.93	6	10.17
3.จัดการเรียนการสอนทั้ง 2 วิทยาเขต	7	12.50	2	3.39
ความต้องการศึกษาต่อ/ต้องการให้มหาวิทยาลัยทักษิณ เปิดหลักสูตรระดับปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา				
1.ต้องการ	51	91.07	55	93.23
2.ไม่ต้องการ	0	0.00	1	1.69
3.ไม่แน่ใจ	5	8.93	3	5.08

จากข้อมูลตารางที่ 2 ผลวิเคราะห์ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา ที่สะท้อนมุมมองของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (ทั้ง 2 กลุ่ม) พบว่า ส่วนใหญ่จำนวนรวม 106 คน คิดเป็นร้อยละ 92.17 มีความต้องการศึกษาต่อ/ต้องการให้มหาวิทยาลัยทักษิณ ทำการเปิดหลักสูตรระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

4.2 ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา ของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก

การสำรวจความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ ของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก โดยทำการวิเคราะห์แจกแจงค่าความถี่และค่าร้อยละ แสดงผลวิเคราะห์ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลวิเคราะห์ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก

ความต้องการ รายด้าน	นักศึกษาสังกัดสถาบันอุดมศึกษา พื้นที่ภาคใต้ (n=168)		ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษา จังหวัดสงขลา (n=227)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ด้านช่วงเวลาการจัดการเรียนการสอน				
1. ภาคพิเศษ (เสาร์-อาทิตย์)	138	82.14	177	77.97
2. ภาคค่ำหลังเวลาราชการ	11	6.55	48	21.15
3. ภาคปกติในเวลาราชการ	19	11.31	2	0.88
ด้านรูปแบบหลักสูตร	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. แผน ก แบบ ก1	23	13.69	19	8.37
2. แผน ก แบบ ก2	89	52.98	112	49.34
3. แผน ข	56	33.33	96	42.29
ด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.บรรยายในชั้นเรียน	25	14.88	36	15.86
2.การเรียนการสอนแบบผสมผสาน (ออนไลน์+ชั้นเรียน)	113	67.26	156	68.72
3.การเรียนผ่านระบบออนไลน์	30	17.86	35	15.42
ด้านรูปแบบการชำระค่าเล่าเรียน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.เหมาจ่ายตลอดหลักสูตร	43	25.60	86	37.89
2.เหมาจ่ายแบบแบ่งเป็นภาคการศึกษา	65	38.69	129	56.83
3.คำนวณจากหน่วยกิตที่ลงทะเบียน	60	35.71	12	5.29
ด้านจุดเน้นชื่อปริญญา	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)	60	35.71	96	42.29
2.ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.)	88	52.38	87	38.33
3.ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ศษ.ม.)	11	6.55	39	17.18
4.ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศศ.ม.)	9	5.36	5	2.20
ด้านจุดเน้นชื่อสาขา	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ปริญญาด้านสาขาสังคมศึกษา	108	64.29	109	48.02
2.ปริญญาด้านสังคมศาสตร์	39	23.21	85	37.44
3.ปริญญาด้านสหวิทยาการ	21	12.50	33	14.54
ด้านพื้นที่จัดการเรียนการสอน	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.เฉพาะวิทยาเขตสงขลา	131	77.98	148	65.20
2.เฉพาะวิทยาเขตพัทลุง	10	5.95	64	28.19
3.จัดการเรียนการสอนทั้ง 2 วิทยาเขต	27	16.07	15	6.61
ความต้องการศึกษาต่อ/ต้องการให้มหาวิทยาลัยทักษิณ เปิดหลักสูตรระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1.ต้องการ	15	8.93	151	66.52
2.ไม่ต้องการ	22	13.09	27	11.89
3.ไม่แน่ใจ	131	77.98	49	21.59

จากข้อมูลตารางที่ 3 แสดงผลวิเคราะห์ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา ที่สะท้อนมุมมองของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก พบว่า ผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาจังหวัดสงขลา ส่วนใหญ่ จำนวน 151 คน ร้อยละ 66.52 มีความต้องการศึกษาต่อ/ต้องการให้มหาวิทยาลัยทักษิณ ทำการเปิดหลักสูตรระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ขณะที่นักศึกษาสังกัดสถาบันอุดมศึกษาพื้นที่ภาคใต้ ส่วนใหญ่ จำนวน 131 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 77.98 ไม่แน่ใจศึกษาต่อ/ต้องการให้มหาวิทยาลัยทักษิณ ทำการเปิดหลักสูตรระดับปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

4.3 ความพร้อมรองรับการพัฒนาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

จากผลวิเคราะห์ความต้องการศึกษาต่อฯ ตามข้อมูลตารางที่ 2 ข้างต้น นำไปสู่การสะท้อนเป้าหมายการวิจัยสู่การสร้างผลผลิตที่สอดคล้องกับนวัตกรรมหลักสูตร แก่มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่รองรับการตอบสนองต่อการเป็นมหาวิทยาลัยนวัตกรรมสังคมระดับแนวหน้าของประเทศ ได้ดำเนินการตามกระบวนการออกแบบหลักสูตรย้อนกลับ หรือ BCD (Backwards Curriculum Design) ประกอบการทบทวนยุทธศาสตร์การดำเนินงานผ่านการวิเคราะห์ความพร้อมรองรับการพัฒนาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ ครั้งนี้ โดยอาศัย SWOT Analysis แสดงผลตามรายละเอียดดังตารางที่ 4 – 5

ตารางที่ 4 การทบทวนบริบทภายในมหาวิทยาลัยทักษิณ โดยเครื่องมือ SWOT Analysis เพื่อออกแบบภาพอนาคตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา กรณีผลวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>S1. เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่สำคัญของภาคใต้ตอนล่าง และมีสถานะเป็น 1 ใน 2 ของกลุ่มมหาวิทยาลัยพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรม (คณะ/หลักสูตรทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มีบุคลากรเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญและความเข้าใจในบริบทของท้องถิ่น โดยเฉพาะในสังคมพหุวัฒนธรรมชายแดนใต้, สรุปรายชื่อข้อมูลจากกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต)</p> <p>S2. คณาจารย์และบุคลากรด้านสังคมศึกษามีคุณวุฒิ และประสบการณ์สูง เป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ (มีอาจารย์ที่มีงานวิจัยหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่ครอบคลุมขอบข่ายสังคมศึกษา ที่เกิดจากความโดดเด่นของบุคลากรคณะผลิตกรรมฯ, สรุปรายชื่อข้อมูลจากกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต)</p> <p>S3. มีความร่วมมือกับหน่วยงานท้องถิ่นและภาคประชาสังคมอย่างหลากหลาย (เอื้อต่อการสร้างหลักสูตรที่เน้นรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) และตอบโจทย์การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคม, สรุปรายชื่อข้อมูลจากกลุ่มศิษย์เก่า)</p> <p>S4. โครงสร้าง/เทคโนโลยีพื้นฐานพร้อมต่อการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่สำหรับนิสิตครูสังคมศึกษา (มหาวิทยาลัยทักษิณ/คณะฯ ให้การสนับสนุนการใช้ระบบ e-Learning, ส่งเสริมนวัตกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน, การเข้าถึงแหล่งข้อมูลดิจิทัลที่สะดวกและรวดเร็ว, สรุปรายชื่อข้อมูลจากกลุ่มศิษย์ปัจจุบัน)</p> <p>S5. มหาวิทยาลัยทักษิณถือเป็นสถาบันผลิตครูที่มีชื่อเสียงยาวนาน และมีประสบการณ์ในการพัฒนาหลักสูตรเชิงวิชาชีพทางการศึกษากลุ่มสร้างชุมชนและสังคมแห่งการเรียนรู้ (ผู้เกี่ยวข้องทั้งในระดับ</p>	<p>W1. ขาดการประชาสัมพันธ์หลักสูตรใหม่ ๆ ทั้งระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาในวงกว้าง (ทำให้หลักสูตรใหม่หรือโอกาสการศึกษาอย่างไม่เป็นที่รู้จักในระดับประเทศ, สรุปรายชื่อข้อมูลจากกลุ่มผู้ต้องการศึกษาต่อ/ผู้เรียนในอนาคตสังกัดเครือข่ายสถาบันผลิตครูสังคมศึกษาภาคใต้)</p> <p>W2. ยังขาดความหลากหลายของผู้เรียนและอาจารย์จากต่างพื้นที่/ต่างชาติ (ส่งผลให้มุมมองในหลักสูตรอาจยังจำกัดในกรอบภูมิภาค, สรุปรายชื่อข้อมูลจากกลุ่มนักวิชาการ/เครือข่ายสถาบันผลิตครูสังคมศึกษาภาคใต้)</p> <p>W3. ข้อจำกัดด้านงบประมาณและทุนสนับสนุนวิจัยในระดับหลักสูตร (โดยเฉพาะงานวิจัยเชิงลึกหรือโครงการพัฒนาที่นำไปสู่การยกระดับคุณภาพในระดับนานาชาติมีจำนวนน้อย, สรุปรายชื่อข้อมูลจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน)</p> <p>W4. การเชื่อมโยงกับตลาดแรงงานที่ยังไม่ชัดเจน โดยไม่มีความหลากหลายขาดการส่งเสริมให้เปิดกว้างโอกาสในการประกอบอาชีพอื่น (เนื่องจากเป้าหมายผลิตบัณฑิตมุ่งเน้นที่สร้างครูสังคมฯ ยังไม่รองรับการใช้องค์ความรู้สังคมศึกษาไปพัฒนาอาชีพทางสังคมศาสตร์ โดยเฉพาะขาดการสร้างโอกาสทางอาชีพของผู้จบสาขาสังคมศึกษาในสายงานที่ไม่ใช่ครู, สรุปรายชื่อข้อมูลจากกลุ่มศิษย์ปัจจุบัน)</p> <p>W5. ระบบสนับสนุนการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษาเพื่อเพิ่มจำนวนผู้เรียนยังขาดความชัดเจน (เช่น สถานที่จัดการเรียนการสอน ห้องสมุดออนไลน์ ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ หรือระบบให้คำปรึกษาสำหรับนิสิตระดับปริญญาโทยังไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ, สรุปรายชื่อข้อมูลจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน)</p>

ตารางที่ 4 การทบทวนบริบทภายในมหาวิทยาลัยทักษิณ โดยเครื่องมือ SWOT Analysis เพื่อออกแบบภาพอนาคตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา กรณีผลวิเคราะห์จุดแข็ง (Strengths) และจุดอ่อน (Weaknesses) (ต่อ)

จุดแข็ง (Strengths)	จุดอ่อน (Weaknesses)
<p>นโยบาย อาจารย์ผู้สอน รุ่นพี่ และเครือข่ายโรงเรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี และมีประสบการณ์ในการออกแบบหลักสูตรที่ตอบโจทย์ชุมชน เช่น หลักสูตรเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น หรือหลักสูตรครูในพื้นที่, สรุปรายชื่อจากกลุ่มนักวิชาการ/เครือข่ายสถาบันผลิตครูสังคมศึกษาคาดได้)</p> <p>S6. มีนโยบาย กลยุทธ์การดำเนินงานที่เน้นสร้างความร่วมมือจากภายในมากกว่าการมุ่งเป้าแข่งขันกับภายนอก (กำหนดยุทธศาสตร์การศึกษาในมหาวิทยาลัยทักษิณ ระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570) ที่ชัดเจนภายใต้กลยุทธ์ที่ 1.1 พัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะที่หลากหลายเพื่อสร้างนวัตกรรมสังคมการเรียนรู้ที่มีคุณภาพสูง, สรุปรายชื่อจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน)</p>	
<p>S7. Input (นิสิตครู) หลักสูตร กศ.บ. สังคมศึกษามีมาตรฐานสูง และเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการครูสังคมศึกษาคาดได้ ถือเป็นเงื่อนไขในการพัฒนาหลักสูตรใหม่ในระดับบัณฑิตที่โดดเด่น, (อัตราการแข่งขัน/การรับสมัครเข้าศึกษาปริญญาตรีสูงอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีศักยภาพ ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการสนับสนุนให้สร้างองค์ความรู้เชิงบูรณาการหรือสหวิทยาการรองรับการออกแบบหลักสูตรใหม่ตามสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น, สรุปรายชื่อจากกลุ่มผู้ต้องการศึกษาต่อ/ผู้เรียนในอนาคต สังกัดเครือข่ายสถาบันผลิตครูสังคมศึกษาคาดได้)</p>	

ตารางที่ 5 การทบทวนบริบทภายในมหาวิทยาลัยทักษิณ โดยเครื่องมือ SWOT Analysis เพื่อออกแบบภาพอนาคตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา กรณีผลวิเคราะห์โอกาส ((Opportunities) และอุปสรรค (Threats)

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)
<p>O1. นโยบายการศึกษาเน้นพื้นที่และการเปลี่ยนกระแสโลกจาก globalization สู่ glocalization (ตามนโยบายการพัฒนาทักษะด้านพลเมืองในศตวรรษที่ 21 แสดงถึงแนวโน้มการเชื่อมโยงโลก ซึ่งปรากฏตามแผนพัฒนาการศึกษาคาดได้ พ.ศ. 2566 – 2570 ประกอบกับกลไกการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่ (Area-based Education) ที่มุ่งแก้จุดเจ็บปวดจากการพึ่งพาสวนกลาง ปรับเป็นการกระจายอำนาจที่แท้จริง ได้สร้างความตื่นตัวในเรื่องสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรม สันติภาพ และความหลากหลายที่สามารถใช้โอกาสสร้างนวัตกรรมทางสังคมผ่านหลักสูตรใหม่ของมหาวิทยาลัยทักษิณที่จะช่วยชี้นำสังคมด้วยหลักวิชาการที่แก้ปัญหาได้, สรุปรายชื่อจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน และสอดคล้องกับสรุปรายชื่อจากกลุ่มนักวิชาการ/เครือข่ายสถาบันผลิตครูสังคมศึกษาคาดได้)</p> <p>O2. คู่แข่งน้อยรายในตลาดแรงงานด้านการศึกษาและวิจัยทางสังคมศึกษาระดับบัณฑิต (ด้วยการกำหนดให้เป็นสถาบันอุดมศึกษากลุ่มที่ 2 กลุ่มพัฒนาเทคโนโลยีและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมเพียงแห่งแรก/แห่งเดียว ดังนั้นมหาวิทยาลัยทักษิณจึงสามารถใช้พื้นที่เร่งสร้างนักวิชาการ ครู นักพัฒนาสังคม หรือผู้กำหนดนโยบายที่มีความรู้ด้านสังคมศึกษาไปสู่การสร้างมาตรฐานทางวิชาการใหม่ในระดับสูงขึ้นไป และมีสถานะเป็นคู่แข่ง (benchmark) กับสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำ</p>	<p>T1. ความยืดหยุ่นค่อนข้างจำกัดเพื่อเทียบกับศาสตร์อื่นทางสังคม (การปรับตัวของศาสตร์ทางสังคมอื่นมีความก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว จนก่อให้เกิดการสร้างทักษะใหม่อยู่เสมอ ที่อาจดู ทันสมัยกว่า ด้วยการบูรณาการสาขาวิชาอย่างหลากหลาย อาทิ เศรษฐศาสตร์ การเมือง/ภูมิรัฐศาสตร์ ฯลฯ ส่งผลให้ผู้เรียนในสาขาดังกล่าวสามารถเลือกประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษาได้อย่างกว้างขวาง หากแต่หลักสูตรผลิตครูสังคมศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวและแสวงหาโอกาสใหม่จากการถูกลดทอนความสำคัญไปที่ละเล็กละน้อย จนอาจถูกทำให้มีสถานะเป็นศาสตร์ที่ไม่จำเป็นสำหรับวงวิชาการในอนาคต, สรุปรายชื่อจากกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต)</p>

ตารางที่ 5 การทบทวนบริบทภายในมหาวิทยาลัยทักษิณ โดยเครื่องมือ SWOT Analysis เพื่อออกแบบภาพอนาคตหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา กรณีผลวิเคราะห์โอกาส ((Opportunities) และอุปสรรค (Threats) (ต่อ)

โอกาส (Opportunities)	อุปสรรค/ภัยคุกคาม (Threats)
<p>ในส่วนกลาง บนฐานการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสังคมที่โดดเด่นในภาคใต้, สรุปรายชื่อจากกลุ่มผู้ใช้บัณฑิต)</p> <p>O3. โอกาสสร้างความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษาในภูมิภาคอาเซียน (การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านสังคมศึกษา ตลอดจนด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผ่านการสร้างเครือข่ายและความร่วมมือทางวิชาการ กับมหาวิทยาลัยกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นได้โดยสะดวก นับเป็นปัจจัยต่อยุทธศาสตร์ความก้าวหน้าทางวิชาการด้านการจัดการเรียนการสอนสังคมศึกษาเชิงบูรณาการ/สหวิทยาการให้เกิดขึ้นได้ในอนาคต, สรุปรายชื่อจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน)</p>	

4.4 การออกแบบโครงสร้างหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ

จากผลวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการศึกษาต่อของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากภายในและภายนอก ประกอบการทบทวนบริบททั่วไปของมหาวิทยาลัยทักษิณ โดย SWOT Analysis ตามรายละเอียดข้างต้น จึงได้นำเข้าสู่กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวทางออกแบบหลักสูตรย้อนกลับ หรือ BCD (Backwards Curriculum Design) ประกอบการทบทวนยุทธศาสตร์การดำเนินงานผ่านการวิเคราะห์ความพร้อมรองรับการพัฒนาหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยอาศัยกรอบแนวคิดด้านการศึกษาจากหลากหลายทฤษฎีมาประมวลผลชุดข้อเสนอโครงสร้างหลักสูตร 9 ประเด็นสำคัญ ตามกรอบข้อเสนอการออกแบบอนาคตภาพหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่ตอบสนองต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยนวัตกรรมสังคมระดับแนวหน้าของประเทศ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 โครงสร้างหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่สัมพันธ์กับการออกแบบภาพอนาคต

ประเด็นนำเสนอ	โครงสร้างหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ	การออกแบบภาพอนาคตมหาวิทยาลัยนวัตกรรมสังคมระดับแนวหน้าของประเทศ
1.ข้อมูลทั่วไป	<ul style="list-style-type: none"> - ชื่อหลักสูตร: การศึกษามหาบัณฑิต (สังคมศึกษาเชิงบูรณาการและนวัตกรรมสังคม) -รูปแบบการจัดการเรียนการสอน: ประกอบด้วย ภาคพิเศษ (เสาร์-อาทิตย์) และภาคปกติเรียนที่วิทยาเขตสงขลา และจัดระบบการเรียนรู้แบบผสมผสาน - ระยะเวลาการศึกษา: 2 ปี (4 ภาคการศึกษา) กำหนดแผนการศึกษา: แผน ก แบบ ก2 (มีการทำวิทยานิพนธ์) 	<p>แนวทางการออกแบบภาพอนาคต : หลักสูตรและมหาวิทยาลัยมีเป้าหมายชัดเจน พร้อมปรับตัวให้รองรับเทคโนโลยีดิจิทัลและเครือข่ายนานาชาติ</p> <p>ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ : ควรสร้างฐานข้อมูลที่ทันสมัยและเข้าถึงง่ายเชื่อมโยงกับระบบบริหารจัดการมหาวิทยาลัย (University Management System)</p>
2.ปรัชญา วัตถุประสงค์ และผลลัพธ์การเรียนรู้	<ul style="list-style-type: none"> -ปรัชญา: พัฒนาบุคลากรทางสังคมศึกษาให้เป็นผู้มีทักษะขั้นสูง ควบคู่ความสามารถวิจัยเชิงบูรณาการสังคมศาสตร์ร่วมสมัย เพื่อตอบสนองต่อการสร้างนวัตกรรมสังคมระดับแนวหน้าของประเทศ บนฐานการสร้างองค์ความรู้ด้วยปัญญา จริยธรรมที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงสังคมทั้งระดับภูมิภาคและระดับชาติอย่างยั่งยืน - วัตถุประสงค์: 1. ผลิตบัณฑิตระดับบัณฑิตศึกษาที่มีความรู้เชิงลึกด้านสังคมศึกษาและมีความคิดเชิงนวัตกรรม และ 2. พัฒนาทักษะการวิจัยและการผลิตองค์ความรู้ใหม่เพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศและภูมิภาค - ผลลัพธ์การเรียนรู้ (PLOs): ผู้สำเร็จการศึกษาสามารถ (PLOs1) วิเคราะห์และบูรณาการองค์ความรู้สังคมศาสตร์ การศึกษา และนวัตกรรม 	<p>แนวทางการออกแบบภาพอนาคต: สร้างปรัชญา มุ่งเน้น “Social Innovation & Integrative Knowledge”</p> <p>ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ : ควรสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้สอดคล้องกับการสร้างบัณฑิต Social Change Agent พร้อม KPI สำหรับติดตามความสำเร็จเชิงสังคม</p>

ตารางที่ 6 โครงร่างหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่สัมพันธ์กับการออกแบบภาพอนาคต (ต่อ)

ประเด็นนำเสนอ	โครงร่างหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ	การออกแบบภาพอนาคตมหาวิทยาลัยนวัตกรรม สังคมระดับแนวหน้าของประเทศ
	(PLOs2) สร้างงานวิจัยสังคมศาสตร์ด้วยนวัตกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาสังคม (PLOs3) ถ่ายทอดองค์ความรู้เชิงสร้างสรรค์สู่การปฏิบัติจริงในชุมชน สังคม และท้องถิ่น (PLOs4) ปฏิบัติงานด้านการศึกษาด้วยคุณธรรม จริยธรรม และความรับผิดชอบต่อสังคม	
3.โครงสร้างของหลักสูตรรายวิชา และหน่วยกิต	หน่วยกิตรวม: โครงสร้างหลักสูตรรวม 36 หน่วยกิต ดังนี้ - รายวิชาบังคับ : สะท้อนการวางรากฐานความรู้ ทฤษฎี การวิจัยและเครื่องมือวิเคราะห์ เพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะขั้นสูง จำนวน 4 รายวิชา รวม 12 หน่วยกิต - รายวิชาเลือก : สร้างชุดความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวกับการออกแบบนวัตกรรมสังคม จำนวน 4 รายวิชา รวม 12 หน่วยกิต - วิทยานิพนธ์ : จำนวน 12 หน่วยกิต เพื่อสะท้อนเป้าหมายปฏิบัติการวิจัยเชิงลึกในประเด็นที่เกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนการสอนสังคมศึกษา หรือประเด็นทางสังคมศาสตร์ร่วมสมัย	แนวทางการออกแบบภาพอนาคต: การกำหนดรายวิชาสัมพันธ์กับแนวทางการสร้างนวัตกรรมสังคม ด้วยปฏิบัติการวิจัยเชิงพื้นที่ และสร้างจุดเด่นโดยใช้ Community-based Project ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ : ควรเพิ่มความยืดหยุ่นให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนตามความสนใจและพิจารณาจากพื้นที่ปฏิบัติจริง สร้างความเชื่อมโยงระหว่างทฤษฎี และปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม
4.การจัดกระบวนการเรียนรู้	การจัดกระบวนการเรียนรู้ยึดตามแนวทาง Outcome-Based Education (OBE) และ Active Learning โดยมุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดขั้นสูง การวิจัยและบูรณาการองค์ความรู้เพื่อสร้างนวัตกรรมสังคม ครอบคลุมออกแบบการดำเนินการดังนี้ 1) การบรรยายเชิงบูรณาการ (Integrated Lecture) 2) การเรียนรู้เชิงปัญหาและโครงการ (Problem-based & Project-based Learning) 3) การเรียนรู้เชิงพื้นที่และภาคสนาม (Field Study & Community-based Learning) 4) การเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) และ 5) การวิจัยเชิงบูรณาการ (Integrative Research-based Learning)	แนวทางการออกแบบภาพอนาคต: ออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และประเมินสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางสังคมโดยสะท้อนรูปแบบที่หลากหลาย Blended Learning, Project-based Learning, Learning Lab เป็นต้น ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ : ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์และการทำงานเป็นทีมจริงในสังคม ช่วยเพิ่ม Social Impact ของหลักสูตร
5.ความพร้อมและศักยภาพในการบริหารจัดการหลักสูตร	หลักสูตรมีความพร้อมและศักยภาพรองรับการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อรองรับการพัฒนาบุคลากรทางสังคมศึกษาไปสู่การสร้างนวัตกรรมสังคม โดยมีคณาจารย์และนักวิชาการด้านสังคมศึกษาและนวัตกรรมสังคม, มีเครือข่ายท้องถิ่น โดยเฉพาะในภาคใต้ ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชุมชน, มีระบบสนับสนุนด้านวิจัยและฐานข้อมูลที่เข้าถึงแหล่งความรู้ระดับสากล อีกทั้งมีโครงสร้างพื้นฐานและเทคโนโลยีสารสนเทศพร้อมต่อการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21	แนวทางการออกแบบภาพอนาคต: สร้างระบบจัดการทรัพยากรบุคคล โดยมีอาจารย์ผู้เชี่ยวชาญและขยายเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ วิจัยทั้งภายในและนอกประเทศ ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ : ควรกำหนดระบบและกลไกการสร้าง Talent Pool & Faculty Development Program นับเป็นสิ่งสำคัญต่อความยั่งยืนของมหาวิทยาลัยนวัตกรรม
6.คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา	หลักสูตรมีเป้าหมายและพิจารณาคุณสมบัติผู้เรียน โดยการมุ่งดึงดูดผู้ที่มีศักยภาพและแรงบันดาลใจ ที่จะพัฒนาตนเองเป็นนักวิชาการและนักปฏิบัติการด้านนวัตกรรมสังคม ภายใต้อุปข่ายด้านสังคมศึกษาและสังคมศาสตร์ สะท้อนกรอบดำเนินงานกำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่มีคุณสมบัติเฉพาะด้านวิชาการและทักษะ เป็นต้น	แนวทางการออกแบบภาพอนาคต : สามารถเน้นผู้ที่มีผลงานเชิงประจักษ์ และผู้ที่มีพื้นฐานสังคมศึกษาและประสบการณ์การทำงานชุมชน ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ : กำหนดแนวทางการคัดเลือกผู้เรียนคุณภาพสูงและมีความหลากหลายช่วยให้เกิดนวัตกรรมทางสังคมและการเรียนรู้ร่วมกับพื้นที่จริง

ตารางที่ 6 โครงร่างหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่สัมพันธ์กับการออกแบบภาพอนาคต (ต่อ)

ประเด็นนำเสนอ	โครงร่างหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ	การออกแบบภาพอนาคตมหาวิทยาลัยนวัตกรรม สังคมระดับแนวหน้าของประเทศ
7. การประเมินผลการเรียน และเกณฑ์การสำเร็จ การศึกษา	<p>- การประเมินผลการเรียน : การประเมินผลการเรียนการสอนในหลักสูตรเน้นทั้งการประเมินระหว่างกระบวนการเรียนรู้ (Formative Assessment) และการประเมินผลปลายภาค (Summative Assessment) เพื่อสะท้อนความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง</p> <p>- เกณฑ์การสำเร็จการศึกษา นอกเหนือจากการใช้เกณฑ์ของบัณฑิตศึกษาแล้ว หลักสูตรพิจารณาความเชื่อมโยงกับนวัตกรรมสังคมอีกด้วย เพื่อให้เป้าหมายการสร้าง “บัณฑิตนักสร้างนวัตกรรมสังคม” หลักสูตรกำหนดการประเมินทุกขั้นตอนถูกออกแบบให้สะท้อน การคิดเชิงสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาเชิงสังคม และการสร้างนวัตกรรม นอกจากนี้วิทยานิพนธ์ถือเป็นกลไกหลักในการผลิตองค์ความรู้ใหม่ที่ ตอบโจทย์การพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืน รวมทั้งสะท้อนแนวทางภายใต้ระบบการสอบและการประเมินคุณภาพผลงานเน้นให้ผู้เรียนสร้าง คุณค่าใหม่ทางสังคม (Social Value Creation)</p>	<p>แนวทางการออกแบบภาพอนาคต: ใช้ระบบประเมินทั้ง GPA, Qualifying Exam, Social Impact Projects</p> <p>ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ : ควรสร้างเกณฑ์ประเมินหลากหลาย สามารถวัดผลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณทำให้บัณฑิตมีความพร้อมทั้งเชิงวิชาการและปฏิบัติจริง</p>
8. การประกันคุณภาพ หลักสูตร	หลักสูตรใช้ระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์ของมหาวิทยาลัยทักษิณ ควบคู่กับการประกันคุณภาพตามเกณฑ์ AUN-QA และเกณฑ์มาตรฐานของ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.)	<p>แนวทางการพัฒนาภาพอนาคต : ใช้มาตรฐาน TQF, AUN-QA และ Tracer Study</p> <p>ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ : ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรทำให้มั่นใจว่าหลักสูตรมีคุณภาพและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และปรับปรุงหลักสูตรได้ตามข้อมูลจริง</p>
9. ระบบและกลไกในการพัฒนาหลักสูตร	การออกแบบการพัฒนาหลักสูตรนี้ใช้แนวทาง Continuous Curriculum Improvement (CCI) และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัย สอดคล้องกับสังคมร่วมสมัย และการตระหนักเป็นผู้นำด้านนวัตกรรมสังคม เพื่อบรรลุเป้าหมายการสร้าง บัณฑิตที่เป็นนักวิจัยและนักนวัตกรรมสังคม ตอบสนองต่อการเป็นมหาวิทยาลัยแนวหน้าของประเทศในด้าน สังคมศึกษาและนวัตกรรมสังคม	<p>แนวทางการพัฒนาภาพอนาคต : ดำเนินการตามกรอบของมหาวิทยาลัยที่กำหนดให้มีคณะกรรมการวิชาการ, ทบทวนหลักสูตรทุก 3-5 ปี, เชื่อมโยงกับนโยบายชาติ (SDGs, BCG Economy)</p> <p>ข้อเสนอเชิงกลยุทธ์ : หลักสูตรอาจสนับสนุนระบบ Governance & Feedback Loop ช่วยให้มหาวิทยาลัยและหลักสูตรปรับตัวต่อความเปลี่ยนแปลงทางสังคมและเทคโนโลยีได้รวดเร็ว</p>

5. สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากผลวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการศึกษาต่อ จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งภายในและภายนอก พบว่ามีความต้องการให้เปิดหลักสูตรในระดับสูง (มากกว่า 90%) ซึ่งสะท้อนถึงปัจจัยต่าง ๆ เนื่องด้วยสถานการณ์ทางเศรษฐกิจสังคมกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วมากทุกด้านสอดคล้องกับปรีดี พนมยงค์ และคณะ [11] ที่ประเมินปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ มีผลทำให้ค่านิยมของคนหันมาเรียนรู้ให้สูงขึ้น และโดยเฉพาะสังคมไทยที่มักให้การยอมรับคนที่มีการศึกษาสูง จึงทำให้ต้องดิ้นรนขวนขวายเพื่อยกระดับการศึกษาของตนเองให้สูงขึ้น รวมทั้งเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการให้มากขึ้นจะเป็นประโยชน์ในการประกอบอาชีพต่อไป ทั้งนี้เมื่อพิจารณาบริบทความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรด้านการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของ มหาวิทยาลัยทักษิณ โดยอนันต์ นิรมล และคณะ [12] ยืนยันข้อค้นพบครั้งนี้ที่สอดคล้องกับประเด็นการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาระดับบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยทักษิณ ถือเป็นปัจจัยด้านสถาบันอุดมศึกษามีส่วนในการตัดสินใจและนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งจะช่วยพัฒนาสังคม/ประเทศชาติ พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน พัฒนางานในองค์กร/หน่วยงาน ดังนั้นการประมวลผลวิเคราะห์ความต้องการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษาในขอบข่ายการจัดการศึกษาภายใต้สถานการณ์ปัจจุบันนี้ จึงนับเป็นเงื่อนไขที่จะนำไปสู่การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่ต้องการศึกษาอย่างตรงเป้าหมาย สอดคล้องกับการศึกษาของสุภาวดีพิชา ปิยะธรรมวารกุล [13] ที่ต่อยอดในประเด็นดังกล่าวว่าองค์ความรู้จากการสำรวจความต้องการศึกษาต่อ รวมทั้งการสังเคราะห์ความจำเป็นในการออกแบบการจัดการศึกษาตามบริบท

การเปลี่ยนแปลงด้านการจัดการศึกษานั้น สามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรทางด้านศึกษาศาสตร์ในระดับมหาดบัณฑิตในอนาคต เพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นรูปธรรม

นอกจากนี้ผลวิเคราะห์ข้อเสนอการออกแบบอนาคตภาพหลักสูตรบัณฑิตศึกษา สาขาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ ที่ตอบสนองต่อการพัฒนาวิทยาลัยนวัตกรรมการศึกษาระดับแนวหน้าของประเทศ ซึ่งเสนอผ่านโครงสร้างหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาเชิงบูรณาการและนวัตกรรมการศึกษา นับเป็นนวัตกรรมการพัฒนาหลักสูตรแนวใหม่นั้น คาดว่านำไปสู่การสร้างมาตรฐานการผลิตบัณฑิตที่มีปริมาณเพียงพอและสร้างคุณภาพครูสังคมศึกษาให้ตรงความต้องการของตลาดแรงงานรวมถึงสถาบันการศึกษาทุกระดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยโดยมูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย [14] ได้สรุปข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับอุดมศึกษาไทยว่ามหาวิทยาลัยไทยหลายแห่งจะประสบปัญหาจากจำนวนนักศึกษาที่ลดลงอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งงบประมาณรัฐที่ถูกจัดสรรอย่างรัดกุมมากขึ้น ส่งผลให้ทักษะที่โลกการทำงานต้องการเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นมหาวิทยาลัยยุคใหม่จึงต้องเร่งสร้างนวัตกรรมการจัดการศึกษาที่สามารถใช้ได้จริงและต้องเป็นหลักสูตรที่สามารถแข่งขันกับการเรียนรู้รูปแบบอื่น ๆ ได้ภายใต้ความท้าทายเหล่านี้ทำให้มหาวิทยาลัยต้องปรับตัวเพื่ออยู่รอดอีกด้วย เช่นเดียวกับการกำหนดภาพอนาคตหลักสูตรครั้งนี้ให้ความสำคัญกับกระแสการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเป็นตัวเร่งให้สถาบันการศึกษาจำนวนมากต้องแสวงหารูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและสามารถตอบสนองต่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่ในการแก้ไขปัญหาสังคมทุกระดับอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับอัครศิรี ลาปี่ [15] ที่สะท้อนให้เห็นว่าความคาดหวังของสังคมจะสัมพันธ์กับความคิดเห็นต่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อีกทั้งยังเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายสำหรับการนวัตกรรมการเรียนรู้ในระดับบัณฑิตศึกษา ที่ต้องออกแบบให้สัมพันธ์กับการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรใหม่ในอนาคต บนฐานการสร้างองค์ความรู้ด้วยการบูรณาการสังคมนศาสตร์แนวประยุกต์ พร้อมยกระดับความเข้มแข็งทางวิชาการให้สอดคล้องกับความเป็นสากลตามปรัชญาที่กำหนดสู่กลยุทธ์ดำเนินงานที่ร้อยเรียงกันอย่างเป็นระบบ

6. กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ กองทุนวิจัยมหาวิทยาลัยทักษิณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2568 มหาวิทยาลัยทักษิณ ประเภททุนวิจัยสถาบันเพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้และการเรียนการสอน ขอขอบพระคุณอย่างสูง รวมทั้งขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนผู้เข้าร่วมวิจัยทุกท่านที่อนุเคราะห์ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ยิ่งในครั้งนี้

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2566).แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570), [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา https://www.nesdc.go.th/wp-content/themes/content/plant3-child/assets/pdf/13/article_file_20230307173518.pdf, เข้าดูเมื่อวันที่ 24/04/2568.
- [2] ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์ (2565). วิสัยทัศน์และแนวทางการบริหารมหาวิทยาลัยทักษิณ ระยะ 4 ปี (พ.ศ. 2565-2569), [ระบบออนไลน์], แหล่งที่มา <https://anyflip.com/sqccy/qxkr>, เข้าดูเมื่อวันที่ 5/04/2568.
- [3] อัครศิรี ลาปี่ (2565). รายงานการวิจัยเรื่อง การปรับกระบวนการจัดการเรียนการสอนทางรัฐศาสตร์ในบริบทรวมสมัยภายหลังการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา 2019, โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาองค์ความรู้ระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, หน้า 88–91.
- [4] สิริวรรณ ศรีพหล (2564). การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นพลโลก, นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- [5] ถิภา เมฆอัครมณ (2563). แนวทางการพัฒนาหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาสาขาอาชีวศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์, วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 5, พฤศจิกายน 2563, หน้า 461–478.
- [6] Taro Yamane. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: Harper & Row.
- [7] รัตนะ บัวสนธ์ (2562). วิจัยและพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอน, วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 21, มกราคม 2562, หน้า 1–11.
- [8] วิชัย วงษ์ใหญ่ (2554). นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้สู่ความเป็นพลเมือง, กรุงเทพฯ: อารแอนดปรินท์ จำกัด.

- [9] Taba, H. (1962). Curriculum: Theory and Practice, Javanovich: Harcourt, Brace.
- [10] Cheema, J.R. (2014). Some General Guidelines for Choosing Missing Data Handling Methods in Educational Research, Journal of Modern Applied Statistical Methods, vol. 13(2), November 2014, pp. 53-75.
- [11] ปรีดี ทูมเมฆ อรทัย เลียงจินดาถาวร และสิริภาพรรณ ลีภัยเจริญ (2565). ความต้องการศึกษาต่อและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี, 28, มิถุนายน 2565, หน้า 191-200.
- [12] อานันท์ นิรมล ชัชวาล ชุมรักษา และขรรค์ชัย แซ่แต้ (2560). ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอกสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, วารสารสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทักษิณ, 12, พฤษภาคม 2566, หน้า 164-193.
- [13] สุการ์ตพิชา ปิยะธรรมวรกุล (2564). ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์พิเศษ มหาวิทยาลัยรามคำแหง, วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์, 23, มิถุนายน 2564, หน้า 33-46.
- [14] มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2564). รายงานการวิจัยเรื่อง ประเทศไทยในอนาคต Future Thailand มิติที่3 การศึกษาไทย Future Thailand: Education, สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, หน้า 7-14.
- [15] อัครศิริ ลาป้อ (2563). ความคาดหวังของสังคมต่อหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ตามแนวทางจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21, วารสารการวิจัยกาสะลองคำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, 16, ธันวาคม 2563, หน้า 57-72.